

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quæ sit definitio passionis. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

milia habet capite 22. eiusdem Collationis.

Meritò porro S. Thomas ait: Puritas mentis sita est, ut mens hominis à passionibus inordinatis sit libera. Hinc & Ethnici hoc ipsum docuerunt tanquam necessarium ad complementum virtutum.

Demosthenes, Prudentis, inquit, officium est, enti ut cupiditatem rationi semper habeat obtemperantem: Cupiditas autem vna est è præcipuis passionibus, imò fons illarum. Cicero, Excellentes animas & humana contemnentes, cerni in duobus aut: si & solam id quod honestum sit, bonum indices. & ab omni animi perturbatione liberi. Nam & ea que excelsa plerisque & præclara videntur, parvi ducere, ea que ratione stabili firmaque contemnere, sortis animi magnæque dicendum est: & ea que videntur acerba, que multa & varia in hominum statu fortunaque verantur, ita ferre, ut nihil à statu nature discedas, nihil à dignitate sapientis, robusti animi est, magnaq; constantia. Et alio in loco, inter tres res, in quibus ait omnem verti virtutem, secundam esse dicit: Cohibere motus animi turbatos, quos Græci Πάθη nominant: appetitiones, quas illi ὀρεξις, obediens effere rationi. Quod sanè procurandum est omnibus, maxime Religiosis, quia deploranda res est, naturalibus subesse affectibus, & tam duram perpetuò ferre dominatum. Nam, ut ait S. Gregorius Nyssenus, Qui in eorum qui in nobis sunt affectus, cum prævaluerit, dominus subacti, & in servitutem redacti existit: ac veluti tyrannus quispiam arce animi occupatâ, per ipsos subditos vexat ac affligit obediens, ministris ad id, quod ei placitum fuerit, nostris cogitationibus abutens. Sic ira, sic metus, sic timiditas, sic audacia, aegritudinis pariter & voluptatis affectus, odium, contentio &c. Et omnes qui per contrarium in nobis intelliguntur affectus & perturbationes, tyrannorum quorundam, ac dominorum, pro suo imperio animam veluti captivam quandam subigentium, enumeratio est. Ne simus ergo captivi nostrarum passionum, sed domini: quod Divinæ gratiæ auxiliis freti, assequi poterimus, modis infra explicandis. Talem virum ita dominantem suis passionibus immortalem appellat S. Ambrosius: Animum vincere, iracundiam cohibere, compugnantesq; leges carnis & mentis in vnum cogere, immortalis est cuiusdam viri, quem inferni porta non susceperit.

Sed ut agnoscat quibus in rebus situm sit passionum humanarum dominium, earum prius natura, seu qualitas, rudi Mineruâ, sine subtilitatibus Theologicis, explicanda est, uti & numerus earum, & alia.

CAPVT PRIMVM.

Quibus nominibus appellantur Passiones?

Respondet, cum S. Augustino: Motus animæ, quos Græci Πάθη, appellant, ex Latinis quidam, ut Ci-

cero, perturbationes dixerunt: alij affectiones; alij affectus: quidam verò ex Græco expressius, passionem vocant. Similiter S. Gregorius Nyssenus: Πάθη, inquit, id est affectus, passionem, sine perturbatione & motu dicuntur, quæ non omnino mali alicuius causa, humana nature contributa sunt, sed certo quodam vsu voluntatis, & arbitrij, vel virtutis, vel vitij instrumenta tales animi motus existunt. Quemadmodum ferrum dum ex sententiâ artificis cuditur, quodcumque ferramentum artificis animo voluntas destinaverit, ad id etiam formatur, & vel gladius, vel rustici alicuius operis instrumentum fit.

CAPVT SECVNDVM.

Quæ sit definitio seu descriptio Passionis?

Respondet, à S. Ioanne Damasceno sic Passionem defini, & à S. Thoma recipi: Passio est motus sensibilis, seu sensitivus, appetitivus potentie, seu virtutis, ob imaginationem boni vel mali, proveniens scilicet. Vel alter: Passio est motus irrationalis animæ, ob opinionem boni vel mali (ita eam definit Elias Cretenensis.) Nam opinio boni concupiscentiam mouet, ac mali opinio mouet iram. Porro alio modo in Com. apud antiquos Ascetas, teste S. Ioanne Climaco, nomen passionis in materiâ peccatorum sumebatur. Passionem enim eam propriam esse dicebant, qua tempore in animo vitiosus insedit, eamque iam sui consuetudine, in suum habitum transduxit addo, ve suâ sponte propriaque iam voluntate ad eam currat.

CAPVT TERTIVM.

Quot sunt Passiones in homine, & ubi resident?

Respondet, esse vndecim, & recipi in appetitu sensitivuo, seu irrationali, qui vocatur sensualitas.

Est autem appetitus sensitivus, seu sensualitas, in corpore insita facultas in inferiore hominis portione, scilicet corde, vel, ut alij putant, in corde & hepate existens, quæ habet pro suo proprio obiecto bonum, aut malum sensibile, illi per imaginationem representatum, tanquam conueniens, vel disconueniens homini.

Porro hic appetitus sensitivus duas habet potentias seu partes, concupisibilem & irascibilem, quas re ipsa non distingui inquit Angelus & Gabriel, communis tamen & vera sententia est, eas & in homine, & in brutis re ipsa distingui, ut docet pluribus locis S. Thomas & S. Bonaventura, & Scotus, & Albertus, Valentia, Toletus, Conimbricenses, Azor, cum Tanner qui eos citat: & habere in corde sedem dicunt post Hippocratem, Zenonem, Posidonium, Chrysippum, Aristotelem, Theophrastum, & alios Peripateticos ex Velalio, Conimbricenses, Valentia,

1.3. Tulse. disp. de anima & resurrect.

5. Pam. l. 2. fid. c. 22. Th. 1. 2. q. 22. a. 3.

in Com. Or. 11. Na. gr. 15. col. 6.

6.

An. in mor. c. 4. Gab. 2. d. 16. q. v. n. & in 3. d. 26. q. v. a. 3. dub. 1. Th. 1. p. q. 81. a. 2. & 3. q. 59. a. 4. & 2. q. 23. a. 1. & 1. Tann. to. 2. q. 4. d. 1. a. 3. & 7. lentia,

4. 1. 9. c. 1. 4. & 1. 4. 67. 9.